

KUR'ÂN-I KERÎM'DE EDATLAR

Yrd. Doç. Dr. Halil İbrahim TANÇ

Ankara 2009

Fecr Yayınları: 124

Mizanpaj: CİNAS

Kapak: CİNAS

Baskı, Cilt:

KALKAN MATBAACILIK

Büyük San. 1. Cad. 99/32 İskitler

Tel: 0312.3419234-3421656 Ankara

1.Baskı: 2009

ISBN: 978-975-6004-64-7

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Rüzgarlı Cad. Rüzgarlı İşhanı No: 2 Kat: 5 Ulus/ANKARA

Tel: (0 312) 310 08 60 – Fax: (0 312) 311 47 89

web: www.fcr.com.tr – e-mail: fcr@fcr.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ..... 7

GİRİŞ 8

BİRİNCİ BÖLÜM..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

HARF-İ CERLER ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

الباء..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ل ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

إِلَيَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

مِن ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

فِي ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

حَتَّى ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

عَلَى ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

رَبِّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

İKİNCİ BÖLÜM ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ATIF HARFLERİ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

الْوَاوُ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

الفاء ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ثُمَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ثُمَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

أَوْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

أَمْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

FİİLE BENZEYEN HARFLER. HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

إِنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

أَنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

كَأَنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
كَئِنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
كَئِنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
كَئِنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

FİİL-İ MUZARİYİ NASB EDEN EDATLAR..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

أَنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
كَيْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
إِذَنْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
لَنْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

BEŞİNCİ BÖLÜM ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

OLUMSUZLUK ANLAMI VEREN EDATLAR ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

لَمْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
لَمَّا ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
إِنْ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
مَا ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
لَا ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
لَوْلَا ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
لَيْسَ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ALTINCI BÖLÜM ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

LÂM-I TA'RİF ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

أَنَّ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

KAYNAKLAR ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

ÖNSÖZ

Arapça orijinli bir isim olan edat kelimesi, sözlükte âlet veya vasıta anlamını taşımaktadır. Dil bilimciler, kelimeleri isim, fiil ve harf olarak üç gruba taksim etmektedirler. Bağlaç veya edat olarak da adlandırılan bu cümle unsurları, Arapçada harf olarak da adlandırılmakta olup, isim ve fiillerin aksine tek başına bir anlam ifade etmezler. Ancak, cümle yapısında çok önemli bir fonksiyon icra ederler. İsim ve fiiller ise cümle dışında da müstakil bir anlam taşırlar.

Edatlar Arapçanın önemli bir kısmını teşkil etmesi sebebiyle, buldukları cümlelerin tam anlamıyla kavranılması bu edatların hakkıyla öğrenilmesine bağlıdır. Yaklaşık üç yüz milyon Arap toplumunun konuştuğu dil olan Arapça, Kur'ân Dili olması hasebiyle, Arap asıllı olmayan bir milyardan fazla Müslümanı da ilgilendirmektedir. Bu yüzden gerek bu dili konuşanlar gerekse de konuşmayanlar tarafından Arapça ile ilgili yapılan dilin incelikleri üzerinde çalışmalar binlercedir. Bizim milletimizin ve anadili Arapça olmayan diğer Müslüman milletlerin Arapçayı öğrenmeye verdiği ehemmiyet Kur'ân-ı Kerîm'i ve Peygamberimizin hadislerini orijinalinden okuyup anlamaya yöneliktir.

Bu kitap Arap dilinde en çok kullanılan edatlardan ve bu edatların Arap dilindeki konumları, Kur'ân-ı Kerîm'deki durumları ve çeşitli hükümleri ile az da olsa nahivciler arasındaki ihtilaflardan söz etmektedir. Kur'ân-ı Kerîm âyetlerine ağırlık verilmeye matuf bir çalışma olduğu için gramer izahlarına fazla yer verilmemiştir.

Arapçada edatlarla ilgili olarak birçok değerli çalışma vardır. Bunlardan en önde gelen ilk eserlerden er-Rummânî'nin (ö. 384/994) *Me'âni'l-Hurûf'u*, Mâlekî'nin (ö. 702/1302) *Rasfu'l-Mebânî fi Şerhi Hurûfi'l-Meâ'nî'si*,

el-Murâdî'nin (ö. 749/1348), *el-Cenâ'd-Dânî fî Hurûfi'l-Me'âni'si* ve İbn Hişâm'ın (ö. 761/1360), *Muğni'l-Lebîb, 'an-Kutubi'l-E'ârib* adlı eserlerini sayabiliriz.

Bunlar ve benzeri eserler Kur'ân-ı Kerim'deki edatları bazen alfabetik olarak bazıları ise farklı gruplandırmalar yaparak incelerler. Biz bu çalışmamızda edatları temel özelliklerine göre gruplandırmayı tercih ettik. Bu yüzden çalışmamız altı bölümden oluşmaktadır. Girişten sonraki ilk bölüm önemine binaen harf-i cerlere ayrılmıştır. İkinci bölümde atıf harfleri, üçüncü bölümde fiile benzeyen harfler, dördüncü bölümde fiil-i muzariyi nasb eden edatlar, beşinci bölümde olumsuzluk veren edatlar, altıncı bölümde ise lâm-ı tarif incelenmiştir. Elbetteki Kur'ân-ı Kerim'deki edatlar bunlarla sınırlı değildir. Biz bu çalışmada gramer özelliği olanları incelemeye çalıştık.

Bu eserde muhtemel hataları ve teknik yanlışlıkları meslekdaşlarımın ve okuyucuların hoşgörüsüne arz ediyorum. Bu hususdaki eleştiriler tarafımdan memnuniyetle karşılanacaktır.

Yetişmemde emeği geçen bütün değerli hocalarıma ve çalışmalarda kaynak eser temininde yardım eden ve çeşitli tavsiyelerde bulunan hocalarıma teşekkürlerimi arz ederim.

Dr. Halil İbrahim Tanç
Erzurum 2009